

FSL

FÖRSTA HJÄLPEN

En handbok för skolombud

FINLANDS SVENSKA LÄRARFÖRBUND FSL

FÖRSTA HJÄLPEN

Är du ett av FSL:s trehundra skolombud? Förorsakar skolombudskapet dig huvudbry? Eller visste du knappt om att det är du som är FSL-ombud på skolan? FÖRSTA HJÄLPEN är en handbok för alla skolombud på de svenskspråkiga skolorna.

Handboken riktar sig till dig som fungerar som skolombud och inte är helt säker på vad som egentligen hör till dina ansvarsområden. I texterna försöker vi skapa klarhet i uppgiftsbeskrivningen och i en del fackliga rutiner. Vi hoppas att de lokala lärarföreningarna skall komplettera informationen med kontaktuppgifter och alla lokala tillägg och specifikationer.

Borgå lärarförenings informationsblad för skolombud har fungerat som inspirationskälla till handboken.

MIN LÄRARFÖRENING

Föreningsordförande:

Föreningssekreterare:

Förtroendeman:

Fullt upp?

Att vara skolombud är inte ett heltidsjobb; inte ens i närheten av ett deltidsjobb. Arbetsmängden beror förstås på hur många lärare det finns på din skola och om ni är flera som tillsammans ser var skolans FSL-medlemmar. Ofta underlättas skolombudens arbete av att till exempel en representant från lärarföreningens styrelse också jobbar på skolan.

De uppgifter och ansvarsområden som vi beskriver här är inte heltäckande, men de kan ändå ge dig en bild av vad skolombuden i allmänhet sysslar med. Skolombudens uppgifter kan variera lokalt, så det är alltid bra att be lärarföreningens ordförande om närmare instruktioner om vad som gäller på din ort.

Sprid vårt budskap

Skolombudens viktigaste uppgift är **att informera nya lärarkolleger om FSL och lärarföreningen**. Det här innebär att då en ny lärare börjar jobba på din skola, är det du som skall berätta för honom eller henne om lärarfacket och lärarföreningen, om de förmåner och rättigheter som alla våra medlemmar har och om hur man skall gå till väga för att bli medlem i FSL.

Vi strävar naturligtvis efter att vår medlemskår skall bli större, men vem som helst kan inte bli medlem. Det är lärarföreningarna som antar nya medlemmar och det är också föreningarna som avgör vem som uppfyller de kriterier som slagits fast. **Kontrollera med föreningsordföranden vilka medlemskriterier din egen förening har.**

Det som du alltid skall kontrollera innan du sätter in den verkliga informationsstöten är:

- o om den nya läraren redan hör till FSL
- o om han eller hon har en ordinarie tjänst **ELLER**
- o är behörig lärare
- o om läraren har ett helårsvikariat eller ett kortare vikariat

Skolans vaktmästare, skolgångsbiträden eller annan stödpersonal kan **INTE** bli medlemmar i lärarföreningen. Däremot är det fritt fram för er nya rektor eller skolföreståndare att ansluta sig till FSL.

En av de viktigaste medlemsförmånerna är **arbetslöshetsskyddet**. Alla FSL-medlemmar är försäkrade i Lärarnas arbetslöshetskassa, som betalar inkomstrelaterad dagpenning till våra arbetslösa medlemmar. A-kassan uppställer vissa krav på utbetalningen av arbetslöshetsunderstödet och det är nödvändigt att du upplyser alla som är intresserade av medlemskap om detta. A-kassans krav, det så kallade arbetsvillkoret, är att medlemmen:

- o varit medlem i A-kassan minst 43 veckor **OCH**
- o arbetat minst 43 veckor under de senaste 28 månaderna **OCH**
- o under dessa veckor haft i snitt minst 8 veckotimmar undervisning enligt vissa periodiseringsregler.

Det här innebär att det är mycket viktigt att du redan den första arbetsveckan värvar särskilt de nya lärare som har anställts för bara ett läsår.

Då en lärare på din skola vill bli medlem i lärarföreningen, skall han eller hon **ansöka om medlemskap i den lokala lärarföreningen**. FSL:s medlems- och fullmaktsblankett får läraren av skolombudet, det vill säga dig. Blanketten skickas till lärarföreningens ordförande, sekreterare eller medlemssekreterare. Påminn gärna din kollega om att noggrant fylla i alla punkter i blanketten och sedan underteckna samt datera den!

Om det finns risk för att din nya kollega kommer att bli arbetslös under inkommande sommar, skall blanketten alltid dateras redan den första anställningsdagen.

Eftersom medlemskapet aldrig kan gå längre bakåt i tiden än dateringen på blanketten, måste du påminna de nya lärarna om detta.

Lärarföreningens styrelse behandlar anhållan på sitt nästa möte – i allmänhet sammanträder styrelsen en gång i månaden – varefter

arbetsgivaren, FSL, medlemsföreningen och medlemmen alla får varsin kopia av blanketten. Medlemskapet kan träda i kraft från och med den dag då blanketten undertecknades.

Eftersom alla enskilda lärare är medlemmar i FSL via en lokal lärarförening, kan det hända att **din nya kollega redan hör till lärarförbundet via en annan FSL-förening**. Om det här är fallet, skall du rekommendera att läraren **byter till din lärarförening**. Bytet av medlemsförening görs med hjälp av medlems- och fullmaktsblanketten, där man kryssar för alternativet "Byte av förening". Läraren skall också **skriftligen säga upp sitt medlemskap** i den gamla lärarföreningen.

Om din nya kollega **redan hör till din lärarförening, men har en ny arbetsgivare, måste läraren fylla i en ny fullmaktsblankett**. Som skolombud skall du sedan vidarebefordra ett exemplar av blanketten till kommunens lönekontor och ett exemplar till din lärarförening. Det här är viktigt, eftersom lärarföreningen måste känna till var medlemmarna jobbar, samtidigt som arbetsgivaren måste ha en fullmakt för att kunna dra av medlemsavgiften från lönen. En lärare som inte sköter sina fackföreningsavgifter förlorar sina FSL-förmåner.

Låt någon annan göra grovjobbet

Eftersom du är den fackliga representant som finns närmast många FSL:are, kommer säkert några medlemmar att vända sig till dig med knepiga frågor om löner, moderskapsledighet, arbetslöshetskydd, semestrar och andra komplicerade saker. Det hör **INTE** till skolombudens uppgifter att försöka besvara den här sortens frågor. I egenskap av skolombud skall du **hjälpa medlemmen att kontakta er förtroendeman eller lärarföreningens ordförande**, som i sin tur sköter rådgivningen eller kontaktar FSL:s kansli.

Många frågor som vid första anblicken verkar vara hur enkla som helst, kräver i verkligheten både gedigen sakkunskap och juridisk kännedom. Om en lärare får felaktig information om till exempel

arbetslöshetsskyddet, kan det leda till att hon eller han går miste om stora penningssummor i samband med en arbetslöshetsperiod.

I egenskap av skolombud kan du kontakta

- o huvudförtroendemannen på din ort
- o förtroendemannen
- o lärarföreningens ordförande

Dina kontaktpersoner har sedan möjlighet att vid behov kontakta FSL:s kansli.

Flyttat, fått barn eller försvunnit?

Ett fackförbund måste alltid **veta var medlemmarna finns och vad de arbetar med**. Korrekta adressuppgifter är en förutsättning för att våra medlemmar skall få tidningen LÄRAREN, medlemskort och annat postat material, medan det med tanke på löneförhandlingar och arbetslöshetsskyddet är nödvändigt att känna till om medlemmen jobbar eller är arbetslös. För bland annat de här ändamålen har FSL ett omfattande medlemsregister som vi alltid behöver hjälp med att hålla uppdaterat och korrekt.

De uppgifter som är nödvändiga för oss är

- o om någon lärare på din skola är moderskaps-, föräldra- eller vårdledig, tjänstledig eller alturneringsledig
- o om någon av dina kolleger återvänder efter en tjänstledighet
- o om någon av dina kolleger går i pension
- o alla adressförändringar och namnändringar

Alla de här förändringarna skall du meddela till lärarföreningens sekreterare eller ordförande, till exempel per telefon eller e-post.

En mänsklig informationspunkt

Korrekt och tillräcklig information vid rätt tidpunkt är ofta en förutsättning för att FSL-medlemmarna skall kunna få ut så mycket som möjligt av sitt medlemskap. Medan förbundet använder sig av tidningen LÄRAREN, webben, olika broschyrer och evenemang, kan den lokala informationsgången skötas med hjälp av anslagstavlor och informationsrutor samt lärarföreningarnas egna webbsidor. **Att hålla ordning och reda på informationstavlan** och att se till att där alltid finns annonser och notiser om vad som är på gång, hör till skolombudets ansvarsområden. Det är alltså du som i sista hand ansvarar för att lärarna på din skola vet vad som är aktuellt inom lärarföreningen.

Att marknadsföra fjolårets julfest eller lönetabellerna från 2004 på anslagstavlan ger en dålig bild av föreningen. Kom ihåg att avlägsna föråldrad information samtidigt som du sätter upp nya meddelanden.

Om alla lärare på din skola har en egen e-postadress och någorlunda regelbundet kontrollerar sin e-post, kan det vara en bra idé att meddela om aktuella saker också via en e-postlista. Du kan t.ex. vidarebefordra FSL:s månatliga nyhetsbrev eller utnyttja annan information som finns på förbundets webbsidor www.fsl.fi.

Det som du skall informera alla skolans lärare om är

- o de medlemsförmåner som alla FSL-medlemmar åtnjuter
- o möten
- o fester
- o kurser som facket arrangerar eller som annars kan intressera dina kolleger

Dessutom är det bra om du som skolombud också tar emot kollegernas anmälningar till de här evenemangen samtidigt som du fungerar som kontaktperson för dem som har frågor eller funderingar kring händelserna.

Sprid alltså ut bland dina kolleger att det är du som fungerar som skolombud och att det är till dig som skolans FSL-medlemmar kan vända sig med sina anmälningar och frågor. Ett bra sätt är att alltid hålla sig framme på lärarmötena.

Mötesloppa och festprisse

För att du skall kunna sköta dina ombudssysslor, måste du själv hålla dig à jour med vad som är på gång. Alla lärarföreningar ordnar regelbundet möten, träffar och sociala evenemang, där medlemmarna får information om aktuella frågor. **På de här informationsmötena gäller det att ta på sig både tänkarmössan och partyhatten**, eftersom det är bra tillfällen att uppdatera din egen databas samtidigt som du har möjlighet att lära känna de andra föreningsaktiva.

Om du själv inte har möjlighet att delta i lärarföreningens möten, är det ditt ansvar att se till att någon annan från ditt kollegium finns på plats och att informationen når också lärarna på din skola.

Stämpla röstsedlar

I lärarfacket är det medlemmarna som bestämmer och det betyder att vi regelbundet ordnar demokratiska val. För att det skall vara så lätt som möjligt för alla lärare att utnyttja sin rösträtt i facket, kan lärarna i allmänhet kontrollera vallängden och rösta på sin kandidat i OAJ:s fullmäktigeval på sin egen skola.

Som skolombud är det du som **ansvarar för information om valet samtidigt som du också fungerar som valfunktionär vart fjärde år då OAJ-valet förrättas**. Det här betyder att du informerar dina

kolleger om vilket val som förrättas, när det förrättas och vilka de uppställda kandidaterna är. Du skall också hänga upp vallängderna för granskning och informera valnämnden om eventuella fel i vallängden.

Hissa strejkfanan

Om lärarfacket blir tvunget att strejka, är du i egenskap av skolombud en av dem som först hissar strejkfanan. Före och under en strejk ser vi tillsammans till att alla medlemmar får noggrann information om strejken och omständigheterna kring den.

Som skolombud fyller du en viktig funktion i strejktider eftersom du

- o leder skolans strejkkommitté
- o kontrollerar förteckningen över vilka som berörs av strejken
- o ansvarar för strejkvakhållningen
- o håller kontakt till den lokala strejkledningen
- o informerar kollegerna om strejken
- o håller humöret uppe och ljud i skällan

I samband med en strejk är det mycket viktigt att ALLA medlemmar får tillräcklig och korrekt information i god tid innan vi inleder strejken. Naturligtvis ser vi – både från förbundets och från lärarföreningens sida – till att alla skolombud får både information och handledning i god tid före strejken.

Du är en FSL-satellit...

Eftersom det på många orter finns betydligt fler skolor än vad det finns platser i lärarföreningens styrelse, har systemet med skolombud visat sig vara ett bra sätt att **hålla kontakt med FSL-medlemmarna på alla arbetsplatser**. Med hjälp av dig och alla de andra skolombuden försöker vi förkorta avståndet mellan ortens lärarkollegier och lärarföreningen, samtidigt som alla FSL:are får en bättre medlemsservice på arbetsplatsen. Som skolombud kommer du alltså att fungera som medhjälpare och skolsatellit inom FSL.

På varje finlandssvensk skola fungerar åtminstone ett skolombud som FSL:s representant på arbetsplatsen. Och skolorna i Svenskfinland är många. Det här betyder att du varken är ensam i ditt värv som lärare eller i uppdraget som skolombud. Sammanlagt har vi över trehundra skolombud mellan Uleåborg och Kotka.

... med förnuft och känsla...

Att fungera som skolombud är inte alla förunnat. **Skolombudskapet är ett förtroendeuppdrag** som din lärarförening har utsett dig till att sköta. Skolombuden fungerar i allmänhet som lärare i det kollegium som de servar. Vi kräver ingen utbildning eller formell behörighet av skolombuden, däremot är det alltid bra att vara utrustad med sunt förnuft och en aning välvilja. På många orter arrangerar lärarföreningen utbildning och aktiviteter för sina skolombud.

Att fungera som skolombud är ett prima sätt att själv bli bekant med vad som är på gång inom förbundet och lärarföreningen. Dessutom är det en bra möjlighet för dig att ta reda på om du är intresserad av att engagera dig mera i det fackliga arbetet.

... och till slut några tips

Det är alltid bättre att **hänvisa till förtroendemannen eller lärarföreningen** än att ge felaktiga eller bristfälliga uppgifter till medlemmarna. Om till exempel en arbetslös eller moderskapsledig medlem har fått felaktig information, kan det vara mycket krångligt eller till och med omöjligt att rätta till en skada som redan har skett.

Att vara vän med alla är få förunnat, men som skolombud är det viktigt att du har **goda kontakter till alla på din arbetsplats** – både din chef och dina kolleger. Att vara skolombud är ett socialt uppdrag som underlättas av gott humör och omtanke.

På FSL:s webbsidor www.fsl.fi hittar du information och dokument som du säkert kommer att ha nytta av i ditt skolombudskap, t.ex.:

Bli medlem i FSL (+ Meddela ändringar)

Här finns regler för vem som kan ansluta sig till FSL och hur man skall gå till väga samt information om medlemsavgifter och ändringsanmälningar. Texten riktar sig i första hand till nya medlemmar.

Arbetslöshetskydd

Arbetslöshetskassornas regler är tyvärr inte helt lättförståeliga. Här hittar du grundläggande information om vem som är berättigad till a-kassans stöd och om ansökningsförfarandet. På www.tyj.fi hittar du närmare information om dagpenningen.

Medlemsförmåner

Här har vi samlat uppgifter om de flesta medlemsförmåner som FSL, OAJ och AKAVA erbjuder FSL-medlemmarna.

Medlemsföreningar

Här hittar du kontaktuppgifterna till ordförandena och sekreterarna i lärarföreningarna.

FINLANDS SVENSKA LÄRARFÖRBUND FSL

Järnvägsmannagatan 6
00520 HELSINGFORS
Tfn 020 748 94 00 (växel)
fornamn.efternamn@fsl.fi
www.fsl.fi